

GRAD ZRENJANIN

**GRAĐANSKI VODIČ KROZ ODLUKU O
BUDŽETU ZA 2018. GODINU**

**Grad
Zrenjanin**

Sadržaj

1. Uvod

2. Ko se finansira iz budžeta grada?

3. Kako nastaje budžet grada?

4. Kako se puni gradska kasa?

4.1. Struktura prihoda i primanja u 2018. godini

4.2. Šta se promenilo u odnosu na 2017. godinu?

5. Na šta se troši Vaš novac?

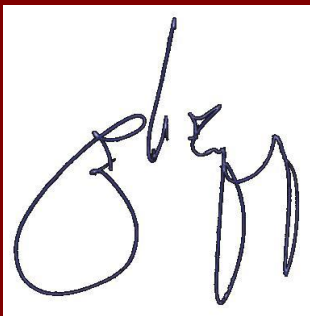
5.1. Struktura rashoda i izdataka u 2018. godini

5.2. Šta se promenilo u odnosu na 2017. godinu?

5.3. Programsko trošenje u 2018. godini

5.4. Najznačajniji projekti u 2018. godini

1. Uvod

Čedomir Janjić
Gradonačelnik
Zrenjanina

Dragi sugrađani i sugrađanke,

Osnovna svrha dokumenta koji je pred vama jeste da na što jednostavniji i razumljiviji način objasni u koje svrhe se koriste javni resursi da bi se zadovoljile potrebe stanovništva.

Građanski budžet predstavlja sažet i jasan prikaz Odluke o budžetu grada Zrenjanina za 2018. godinu, koja je po svojoj formi veoma obimna i teška za razumevanje zbog specifičnih pojmova i klasifikacija koje je čine.

Iako je nemoguće objasniti celokupan bužet u ovako kratkoj formi, iskreno se nadamo da ćemo na ovaj način uspeti da vas informišemo o načinu prikupljanja javnih sredstava i ostvarivanja prihoda i primanja budžeta grada, kao i o načinu planiranja, raspodele i trošenja budžetskih sredstava.

Na ovaj transparentan način očekujemo da se poveća interesovanje i učešće naših sugrađana u postavljanju ciljeva, definisanju prioriteta i planiranju razvoja našeg grada.

2. Ko se finansira iz budžeta

Direktni korisnici budžetskih sredstava:

- Skupština grada
- Gradonačelnik
- Gradsko veće
- Gradska uprava
- Pravobranilaštvo grada Zrenjanina
- Zaštitnik građana

Ostali korisnici budžetskih sredstava:

- Obrazovne institucije
- Zdravstvene institucije
- Socijalne institucije
- Neprofitne institucije

Indirektni korisnici budžetskih sredstava:

- Narodno pozorište "Toša Jovanović"
- Gradska narodna biblioteka "Žarko Zrenjanin"
- Narodni muzej
- Savremena galerija
- Kulturni centar
- Istorijski arhiv
- Zavod za zaštitu spomenika kulture
- JU Sportski objekti
- Predškolska ustanova
- Turistička organizacija grada Zrenjanina
- Ustanova Rezervati prirode Zrenjanina
- Budžetski fond za zaštitu živ. sredine
- Mesne zajednice na teritoriji grada Zrenjanina

3. Kako nastaje budžet grada?

BUDŽET GRADA Zrenjanina je pravni dokument koji utvrđuje plan prihoda i primanja i rashoda i izdataka grada za budžetsku, odnosno kalendarsku godinu.

To znači da ovaj dokument predstavlja predviđanje koliko će se novca od građana i privrede u toku jedne godine prikupiti i na koji način će se taj novac trošiti.

Iz gradskog budžeta se tokom godine plaćaju sveobaveze lokalne samouprave. Isto tako u budžet se slivaju prihodi iz kojih se podmiruju te obaveze.

Gradonačelnik i lokalna uprava sprovode gradsku politiku, a glavna poluga te politike i razvoja je upravo budžet grada.

Prilikom definisanja ovog, za grad Zrenjanin najvažnijeg dokumenta, oni moraju da se vode zakonskim propisima, strateškim prioritetima razvoja i drugim elementima, kao što je prikazano na **slici 1**.

Realnost je takva da postoje velike razlike između želja i mogućnosti, tako da kreiranje budžeta podrazumeva utvrđivanje prioriteta i pravljenje različitih kompromisa.

4. Kako se puni gradska kasa?

Ukupni prihodi i primanja budžeta grada i korisnika budžetskih sredstava sa prenetim neutrošenim sredstvima iz ranijih godina čine raspoloživa sredstva za 2018. godinu i iznose **4.265.761.328 dinara**.

Planom predviđeni prihodi i primanja budžeta grada Zrenjanina i korisnika budžeta grada za 2018. godinu iznose **4.000.584.293** dinara, dok neraspoređeni višak prihoda i primanja iznosi **265.177.035** dinara.

4. Kako se puni gradska kasa?

Budžet grada Zrenjanina se u 2018.

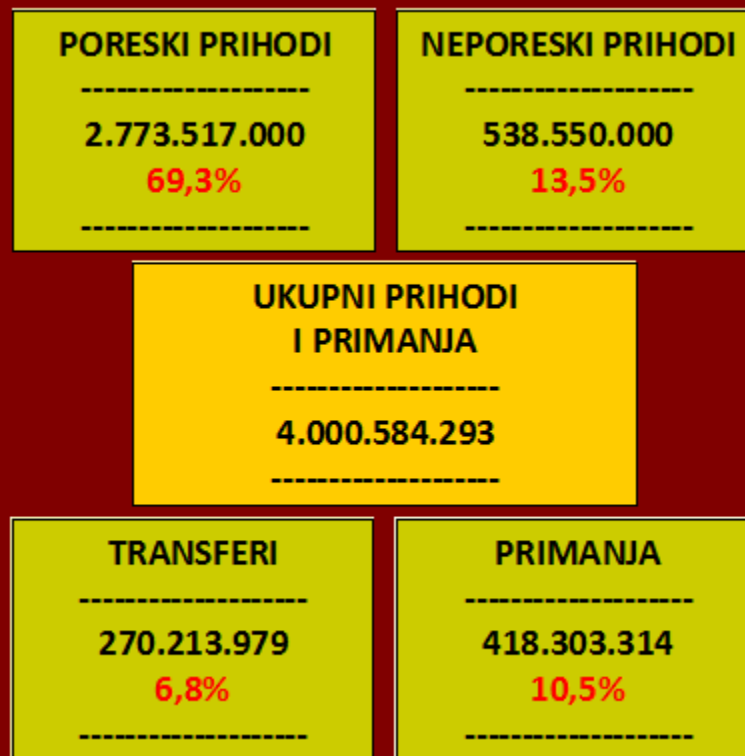
godini puni novcem od:

PRIHODA

- poreskih prihoda – vrsta javnih prihoda koji se prikupljaju obaveznim plaćanjima poreskih obveznika bez obaveze izvršenja specijalne usluge zauzvrat
- neporeskih prihoda – vrsta javnih prihoda koji se naplaćuju za korišćenje javnih dobara (naknade), pružanje javnih usluga (takse) ili zbog kršenja ugovornih ili zakonskih odredbi (kazne i penali)
- transfera – koji može biti namenski, za tačno utvrđene namene, ili nenamenski, za koji nije unapred definisana namena te se može koristiti za bilo koje svrhe

PRIMANJA

- primanja od prodaje nefinansijske imovine
- primanja od prodaje finansijske imovine

4. Kako se puni gradska kasa?

OPIS PRIHODA I PRIMANJA

PORESKE PRIHODE Grad Zrenjanin prikuplja kroz naplatu poreza na zarade, poreza na dobra i usluge, poreza na imovinu i ostalih poreza.

NEPORESKE PRIHODE Grad prikuplja od fizičkih i pravnih lica za korišćenje javnih dobara (naknade), za pružanje određenih javnih usluga (takse), za kršenje ugovornih i zakonskih odredbi (penali i kazne) kao i prihodi koji se ostvare upotrebom javne imovine (npr. naknada za korišćenje šumskog i poljoprivrednog zemljišta, naknada za korišćenje prostora i građevinskog zemljišta i slično).

TRANSFERI podrazumevaju namenski ili nenamenski prenos novca iz budžeta Republike i AP Vojvodine u korist grada.

PRIMANJA OD PRODAJE NEFINANSIJSKE IMOVINE se ostvaruju prodajom pokretnosti i nepokretnosti, koje su u vlasništvu grada.

PRIMANJA OD PRODAJE FINANSIJSKE IMOVINE se ostvaruju od prodaje akcija i ostalog kapitala u korist nivoa gradova.

PRENETA NOVČANA SREDSTVA IZ RANIJIH GODINA predstavljaju višak prihoda budžeta grada i korisnika budžeta grada koji nije potrošen u prethodnom budžetu.

4.1. Struktura prihoda i primanja u 2018. godini

Iz gore navedenog pregleda vidi se da u strukturi prihoda našeg grada najveće učešće imaju poreski prihodi, koji čine više od 70% ovogodišnjih prihoda budžeta. Najznačajniji poreski prihodi za grad su:

- **POREZ NA DOHODAK, DOBIT I KAPITALNE DOBITKE** sa ukupnim planom ostvarenja od **1.848.865.000** dinara. Najznačajniji za budžet grada u ovoj grupi prihoda je **Porez na zarade** sa najvećom nominanom vrednošću u strukturi svih prihoda i iznosi **1.550.000.000** dinara.
- **POREZ NA IMOVINU** sa ukupnim planom ostvarenja od **750.060.000** dinara. Ovo je najznačajniji izvorni prihod grada jer visinu utvrđuje jedinica lokalne samouprave. Najznačajnije ostvarenje ove grupe prihoda predviđeno je kod sledećih poreza:
 - **Porez na imovinu obveznika koji ne vodi poslovne knjige**, odnosno porez na imovinu koji plaćaju fizička lica planiran je u iznosu od **310.000.000** dinara;
 - **Porez na imovinu obveznika koji vode poslovne knjige**, odnosno porez na imovinu koji plaćaju pravna lica planiran je u iznosu od **300.000.000** dinara.

4.2. Šta se promenilo u odnosu na 2017. godinu?

Ukupni prihodi i primanja našeg grada u 2018. godini su se **smanjili** u odnosu na poslednju izmenu Odluke o budžetu za 2017. godinu za **164.972.984** dinara, odnosno za **4,0%**.

- **Neporeski prihodi** smanjeni su za **78.024.895** dinara.
- **Transferi** su smanjeni za **47.220.063** dinara.
- **Primanja od prodaje nefinansijske imovine** smanjena su za **160.667.080** dinara.

- **Poreski prihodi** povećani su za **120.939.054** dinara.

5. Na šta se troši Vaš novac?

Jedno od osnovnih budžetskih načela je ravnoteža prihoda i rashoda, zato i ukupni planirani rashodi i izdaci grada u ovoj godini iznose

4.265.761.328 dinara

Ono što je veoma važno istaći kada se definiše planiranje, raspodela i trošenje javnih sredstava jesu osnovni principi na kojima se svaki budžet mora koncipirati:

- **Princip Efikasnosti** – koji ukazuje na racionalno trošenje i kontrolu trošenja budžetskih sredstava
- **Princip Ekonomičnosti** – koji teži postizanju maksimalnih rezultata uloženim sredstvima
- **Princip Efektivnosti** – koji upućuje da se iz postojećih sredstava ostvare najbolji efekti

Rashodi i izdaci se u budžetskom sistemu klasifikuju na više načina. U ovom vodiču biće prikazani rashodi po:

- **Ekonomskoj klasifikaciji** koja prikazuje pojedinačna dobra i usluge na šta se troše sredstva kao i izvršena transferna plaćanja, čime se stiče uvid u vrstu rashoda (rashodi za zaposlene, korišćenje dobara i usluga, transferi, subvencije i drugo)
- **Programskoj klasifikaciji** koja prikazuje rashode i izdatke prema zadacima i aktivnostima korisnika budžetskih sredstava koji se sprovode u cilju efikasnog upravljanja sredstvima po predloženim programima

5. Na šta se troši Vaš novac?

- **Rashodi za zaposlene** predstavljaju sve troškove za zaposlene, kako u upravi tako i kod budžetskih korisnika.

- **Korišćenje roba i usluga** obuhvata stalne troškove, putne troškove, usluge po ugovoru, specijalizovane usluge, troškove materijala i tekuće popravke i održavanje.

- **Donacije, dotacije i transferi** su troškovi koje grad Zrenjanin ima za isplatu dotacija i transfera ostalim nivoima vlasti, u najvećoj meri vrši se transfer prema školama.

- **Ostali rashodi** obuhvataju dotacije nevladinim organizacijama, poreze, takse, novčane kazne i penale.

- **Otplata kamata i glavnice** obuhvata troškove otplate uzetih kredita iz ranijih godina.

- **Subvencije iz budžeta** planira lokalna samouprava kako bi pomogla preduzećima (privatnim i javnim), fizičkim licima ili određenim sektorima ekonomije kao na primer poljoprivredi. Subvencije se daju u vidu novca za podsticanje zapošljavanja, razvoj, otplatu kredita, itd.

- **Socijalna zaštita** obuhvata sve troškove isplate socijalne pomoći za različite kategorije stanovništva.

- **Budžetska rezerva** predstavlja novac koji se koristi za neplanirane svrhe i u svrhe za koje se u toku godine pokaže da su neophodna dodatna novčana sredstva.

- **Kapitalni rashodi** su troškovi za osnovna sredstva (zgrade i građevinske objekte, mašine i opremu, zemljište i slično) koja su u vlasništvu grada.

5.1. Struktura rashoda i izdataka u 2018. godini

OPIS	IZNOS	PROCENAT
Korišćenje roba i usluga	1,713,385,244	40.2
Rashodi za zaposlene	1,006,425,170	23.6
Donacije, dotacije i transferi	507,243,400	11.9
Izdaci za nefinansijsku imovinu	474,229,178	11.1
Ostali rashodi	173,719,000	4.1
Izdaci za otplatu glavnice i nabavku finansijske imovine	161,501,000	3.8
Socijalna zaštita	134,058,336	3.1
Sredstva rezerve	51,000,000	1.2
Subvencije	24,700,000	0.6
Otplata kamata i prateći troškovi zaduživanja	19,500,000	0.5

5.2. Šta se promenilo u odnosu na 2017. godinu?

Ukupni troškovi grada Zrenjanina u 2018. godini su se **smanjili** u odnosu na poslednju izmenu Odluke o budžetu za 2017. godinu za **73.123.943** dinara, odnosno za **1,7%** .

- **Korišćenje roba i usluga** smanjeni su za 51.706.552 dinara;
- **Rashodi za kamate** smanjeni su za 7.000.000 dinara;
- **Subvencije** su smanjene za 28.784.331 dinar;
- **Rashodi za socijalnu zaštitu** smanjeni su za 22.940.155 dinara;
- **Kapitalni rashodi** smanjeni su za 69.454.092 dinara;

- **Rashodi za zaposlene** povećani su za 68.440.064 dinara;
- **Donacije, dotacije i transferi** su povećane za 24.012.547 dinara;
- **Izdaci za otplatu glavnice i nabavku finansijske imovine** povećani su za 1.500.000 dinara.

5.3. Programsko trošenje u 2018. godini

Rashodi i izdaci
budžeta grada u 2018.
godini raspoređeni su
na sledeće programe:

.....

Budžet našeg grada je programski. Šta to tačno znači?

Novac je namenjen za programe koji doprinose ispunjavanju strateških ciljeva razvoja našeg grada, a troškovi budžeta raspoređeni su prema projektnim aktivnostima i projektima na koje se odnose.

Programski budžet predstavlja efikasan mehanizam za upravljanje učinkom javne uprave, uspostavlja veću odgovornost korisnika, utvrđuje prioritete rashoda i izdataka i omogućava transparentnije sprovođenje javnih politika i javne potrošnje.

PROGRAMI 2018			
Program 1 Urbanizam i prostorno planiranje	Program 5 Razvoj poljoprivrede	Program 9 Osnovno obrazovanje	Program 13 Razvoj kulture
Program 2 Komunalne delatnosti	Program 6 Zaštita životne sredine	Program 10 Srednje obrazovanje	Program 14 Razvoj sporta i omladine
Program 3 Lokalni ekonomski razvoj	Program 7 Organizacija saobraćaja i saobraćajna infrastruktura	Program 11 Socijalna i dečija zaštita	Program 15 Opšte usluge lokalne samouprave
Program 4 Razvoj turizma	Program 8 Predškolsko vaspitanje	Program 12 Primarna zdravstvena zaštita	Program 16 Politički sistem lokalne samouprave

5.3. Programsko trošenje u 2018. godini

U 2018. godini najviše novca iz budžeta biće izdvojeno za sledeće programe: Lokalnu samoupravu, Komunalnu delatnost, Saobraćajnu infrastrukturu, Predškolsko obrazovanje kao i Razvoj kulture. U tabeli se može videti koliko je procentualno učešće pojedinih programa u ukupnom budžetu.

NAZIV PROGRAMA	PLAN ZA 2018. GODINU	% UČEŠĆE U UK.RASHODIMA
Program 1 - Stanovanje, urbanizam i prostorno planiranje	139,419,000	3.3%
Program 2 - Komunalne delatnosti	403,171,225	9.5%
Program 3 - Lokalni ekonomski razvoj	11,980,000	0.3%
Program 4 - Razvoj turizma	76,550,000	1.8%
Program 5 - Poljoprivreda i ruralni razvoj	173,234,000	4.1%
Program 6 - Zaštita životne sredine	239,101,128	5.6%
Program 7 - Organizacija saobraćaja i saobrać. infrastr.	430,189,492	10.1%
Program 8 - Predškolsko vaspitanje i obrazovanje	369,291,000	8.7%
Program 9 - Osnovno obrazovanje i vaspitanje	295,810,100	6.9%
Program 10 - Srednje obrazovanje i vaspitanje	157,100,000	3.7%
Program 11 - Socijalna i dečija zaštita	180,433,336	4.2%
Program 12 - Zdravstvena zaštita	6,000,000	0.1%
Program 13 - Razvoj kulture i informisanja	360,638,559	8.5%
Program 14 - Razvoj sporta i omladine	159,000,000	3.7%
Program 15 - Opšte usluge lokalne samouprave	1,153,779,488	27.0%
Program 16 - Politički sistem lokalne samouprave	110,064,000	2.6%
UKUPNO:	4,265,761,328	

5.4. Najznačajniji projekti u 2018. godini

- Nastavak realizacije projekata koji se odnose na **izradu projektne tehničke dokumentacije i izvođenje radova na izgradnji i rekonstrukciji objekata u gradu Zrenjaninu**, u iznosu od **76.513.000** dinara
- Realizacija **projekata u okviru socijalne i dečije zaštite**, koja obuhvata pomoć najstarijima, vantelesnu oplodnju, pomoć najsiromašnijima kao i pomoć izbeglim i interno raseljenim licima na teritoriji grada Zrenjanina, u iznosu od **31.818.336** dinara
- Realizacija projekta **“Izgradnja atmosferske kanalizacije u Bosanskoj ulici”**, u iznosu od **24.382.088** dinara
- Realizacija projekta **“Pojačano održavanje kolovoza u Barskoj ulici”**, u iznosu od **19.453.521** dinar
- Realizacija projekata **podrške obrazovanju** kroz pomoć najboljim učenicima i studentima kao i realizacija projekta finansiranja troškova prevoza učenika srednjih škola
- Realizacija **velikog broja konkursa** iz različitih oblasti (socijala, obrazovanje, kultura, sport, nauka, ekologija..) putem kojih razni oblici organizacija, udruženja građana i saveza mogu realizovati svoje projekte

Dobro utvrđen budžet je preduslov za realizaciju javnih politika stoga pozivamo sve naše sugrađane da se odgovorno uključe u budžetske procese i doprinesu efektivnoj, ekonomičnoj i efikasnoj upotrebi javnih sredstava u ostvarivanju ciljeva koji su ovim budžetom postavljeni.

Канцеларија за сарадњу
са цивилним друштвом

Ова иницијатива настала је уз подршку Европске уније у оквиру програма „Подршка цивилном друштву 2013“ и Владе Републике Србије. Садржај је искључиво одговорност БИРН-а и не представља нужно ставове Европске уније нити других донатора.